

INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING AND LEARNING IN TECHNOLOGY AND ENTREPRENEURSHIP TRAINING

Abstract: In today's market economy, technology is a priority. They are tangible in every human activity and affect the standard of living.

This undoubtedly necessitates the need for entrepreneurship in the field of technology training to expand digital and technological competences and to enrich students' economic knowledge and skills. The reason is the continuous growth of the information environment in which the intellect is formed, the students' constantly developing interest in economic phenomena and processes, along with the lack of research and development on the problem of assimilation of technological knowledge regarding content, technology and methodology. There are many contradictions that determine the complexity of the problem. Technology in its overall dimensions and the technological culture that creates, maintains and enhances it are some of the most powerful forces that affect the standard of living of all nations of the world.

Author information:

Smail Smail
OU "Otec Paisiy"
s.Stratzin,obs.Pomorie
✉ smail22@abv.bg
🌐 Bulgaria

Keywords:
innovative approaches, innovations,
technological training, entrepreneurship

Новите учебни програми по технологии и предприемачество са отправна точка за търсене на възможности за обосноваване на иновативни подходи, които биха подпомогнали провеждане на технологичното обучение.

Иновативните подходи са следствие от съдържателните и организационните промени в обучението по технологии и предприемачество. Иновативността на подходите се определя от идеята за постигане на единство между преподаването и управлението на познавателните и практически дейности на учениците – от една страна и от друга – осъществяваната от обучаваните учебно-трудова дейност. Иновативните подходи трябва да допълват традиционно използваните подходи и в същото време да са еднакво полезни и за учителите, и за учениците. Промените в учебните стандарти и учебната програма по технологии и предприемачество се отнасят не само до учебното съдържание, но и до характера на организацията на обучението.

Като новост може да се отбележи фактът, че за една специфична дейност, каквато е учебно-трудова дейност, в учебната програма е визирано и препоръчителното разпределение на часовете за нови знания, за затвърдяване на новите знания, за обобщение и преговор, за диагностика на изходното равнище. Това разпределение, отнесено към другите предметни области е разбираемо, но към технологичното обучение създава редица противоречия. Едното от тях е свързано с невъзможността да се диференцират уроци за нови знания и такива за затвърдяване на знанията, а още по-малко – за обобщаване на новите знания.

Допускаме, че това препоръчително разпределение на часовете не е механично и има своите основания, тъй като вида на урока се определя от характера на решаваните дидактически задачи. Това предположение ни служи като отправна точка за провеждане на изследване, чрез

което целим да обосновем иновативни подходи, обуславящи новата същност на обучението по технологии и предприемачество. В нея се визират не само съдържателните, но и промените в организационните форми за обучение и във формите на учене – индивидуална, група и екипна.

Иновативните подходи са следствие от съдържателните и организационните промени в обучението по технологии и предприемачество. Допускаме, че иновативността на подходите се определя от идеята за постигане на единство между преподаването и управлението на познавателните и практически дейности на учениците – от една страна и от друга – осъществяваната от обучаваните учебно-трудова дейност. Иновативните подходи трябва да допълват традиционно използваните подходи и в същото време да са еднакво полезни и за учителите, и за учениците. Полезността им за учениците може да се установи с равнището на постигнатите от учебната програма цели на обучението, в това число и с предвидените за изграждане качества на личността инициативност, предприемчивост отговорност.

Полезността на иновативните подходи за учителите може да се установи чрез възможността за надграждане на традиционно използваните подходи – от една страна, и от друга - чрез възможността за облекчаване труда на учителя.

Развитието на творческия потенциал на учениците чрез предприемаческата подготовка е един от приоритетите на съвременната система на образование. За решаване на този проблем е недостатъчното усвояване на непрекъснато нарастващия обем знания, в това число и в сферата на икономиката. На първо място е необходимо творческо осмисляне на информацията, която е реално отражение на живота, умение за прилагане на знанията и уменията на практика. Всеки човек се стреми към успех. Децата също. Те искат да успяват, да се изявяват, да преодоляват трудностите и да се развиват. По природа на тях им е присъщо любопитството и желанието за учене. С оглед възможността да се използват тези естествени природни заложби за организирането и управлението на процеса на обучение, за прехода към самоорганизиране и самоуправление предлагаме да се използва един сравнително малко познат подход - подходът за толериране изявата на личностна позиция.

Той предполага осигуряване на условия за изразяване на личната позиция от всеки ученик, изразяване на неговото мнение, становище и решение. Чрез използването на този подход учениците се научават да вземат самостоятелно решение, но и да изслушват различно от тяхното мнение, да проявяват търпение и толерантност към решенията и дейността на другите. Учениците са окуражавани да търсят, да проверяват, да предлагат идеи и заедно с това да проявяват разбиране към различното, нетрадиционното, интересното и полезното. Учениците се поставят в отговорна активна позиция при овладяване на знанията и формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот. Друг иновативен подход в обучението по технологии и предприемачество, чрез който ученикът може да постигне личен успех, е подходът за осигуряване на условия за концентрация. Както всяко умение, така и концентрацията като умение може да бъде успешно формирано.

За целта учителят трябва да осигури възможност всеки ученик да работи със свой темп, да проявява съсредоточеност, която му е нужна за постигане на негов успех (различен от успеха на другите ученици). Обсъждането на идеи, търсенето на решения на базата на аналогията, консултирането с други ученици и с учителя не са антипод на условията за концентрация на вниманието. То не се постига с дисциплинарни мерки и ултиматуми. Концентриран и съсредоточен в работата си е само онзи ученик, който се занимава с интересни за него неща, има амбицията да се изяви най-добре, стреми се към собствен успех или към успех на екипа, към който принадлежи.

Осъзнатата цел е базис за концентрацията в обучението и това е била една от главните причини при разработването на учебното съдържание.

Друг подход, който е пряко свързан с формата за осъществяване на учебно-трудова дейност е подходът за екипно взаимодействие. Груповата работа и екипното взаимодействие не са тъждествени и тяхното значение за постигане целите на обучението е специфично. От ранна възраст децата трябва да знаят, че в обществото има определени правила, които трябва да спазват. По-важно обаче е те да се научат защо е нужно да спазват правилата. Спазвайки правилата детето ще изгради добри връзки и взаимоотношения с другите, което винаги е най-добрата позиция, в която може да се намира човек. Децата никога не бива да се сравняват с другите в отбора. Всяко дете е уникално, специално и различно. Има свои силни страни и тях учителят трябва да се стреми да ги развива. Всяко дете има място в екипа с дейност, която е по-силна за него и отговаря на познавателните му и практически възможности. Не бива да се изисква от всички ученици да могат всичко, заедно с това не бива да се изисква състезателност между учениците от един екип, въпреки състезателния характер на учебно-трудова дейност на различните екипи. Този иновативен подход предполага не само конкуренция, но и сътрудничество.

Осъзнаване предимствата на сътрудничеството и взаимопомощта трябва да предхожда осъзнаването на конкуренцията като двигател на прогреса.

Умението за работа в екип, анализирано в аксеологичен и в социално-личностен план е по-значим за етапа на развитие на малките ученици, от колкото стремежът за успех на всяка цена.

References:

1. Bono, E. Teach your child how to think. S., 2001.
2. Boneva, Galya, The student's active position in educational activities. Pedagogical Almanac, St. St. Cyril and Methodius", Veliko Tarnovo, 2011.
3. Bizhkov, G., Methodology and Methods of Pedagogical Research, Asconi-ed., Sofia, 1995.
4. Vasileva, V., Formation of Motivation for Student Learning. In: Proceedings of the Fifth International Scientific Conference on Motivation and Interests in Learning, RS, MEDIATECH, 2015.
5. Velcheva, K., Toolkit for Technology and Entrepreneurship, Bishop Konstantin Preslavski University, Shumen, 2017.
6. Dimitrova, N., Pedagogy of technological preparation, Shumen, 2009.
7. Ivanov, I. Interactive Methods for Working in Multicultural Environment. // Handbook, Shumen, 2013.
8. Ivanov, I. Interactive teaching methods. // Jubilee Scientific Conference with International Participation 50 Years of DIPCU - Varna on the topic: "Education and qualification of pedagogical staff - development and projections in the 21st century", 2005.
9. Plachkov, S., Petrov, V., Kavdanska, M., Dimitrova, N., et al., Technology and Entrepreneurship, IC, Anubis, Bulvest 2000, Sofia, 2016.